

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΒΑΖΟΥ «ΟΙΕΡΩΤΕΛΕΣΤΙΕΣ»

Η έκθεση «Οιερωτελεστίες» του Αλέξανδρου Βάζου (γεν. 9-1-1972) που έλαβε χώρα στην Bartesera από τις 4 Ιουνίου έως 7 Ιουλίου 2007 κρύβει ένα ευφυές λογοπαίγνιο*. Ο τίτλος με τον δίσσημο χαρακτήρα του μπορεί να προκαλέσει σύγχυση στον επισκέπτη για το περιεχόμενο της έκθεσης;

Δεν θα έπρεπε γιατί οι τελετές του έρωτα ταυτίζονται με αυτές του ιερού. Ο έρωσ είναι ιερός, αγνός και θείος.

Ο ίδιος ο καλλιτέχνης θεωρεί ως μεγαλύτερες επιδράσεις στην ζωγραφική του το έργο των Boss, Brugel, Eyck, Γκόγια, Richter και N. Rauch, ενώ τον απασχολεί τον τελευταίο καιρό και το Μπαρόκ ως καλλιτεχνικό ρεύμα.

Στον πίνακα «OSWALD» παρατηρούμε στο πρώτο επίπεδο ένα ζευγάρι. Πρόκειται για έναν άνδρα και μία γυναίκα που τα βλέμματά τους δεν συναντώνται αλλά ατενίζουν αόριστα το κενό. Το πρόσωπο του ανδρός μοιάζει να καλύπτεται με επίδεσμο ως τραυματίας σ' ένα άγνωστο ατύχημα. Παρατηρούμε επίσης ότι δεν διαφαίνονται τα μαλλιά τόσο του άνδρα όσο και της γυναίκας αλλά στην θέση τους υπάρχουν κούκλες – ζώα ή κάλτσες.

Γιατί; Οι τρίχες της κεφαλής συμβολίζουν τις προεκτάσεις των σκέψεών μας. Τον άνδρα φαίνεται να τον απασχολούν τα οικογενειακά του προβλήματα, ενώ η γυναίκα φαίνεται να ονειροπολεί στην παιδική της ηλικία όπως μαρτυρούν τα κουκλάκια στο κεφάλι της.

Σ' ένα δεύτερο επίπεδο παρατηρούμε κουκλάκια που αιωρούνται στο κενό και νάνους που μας παραπέμπουν στον κόσμο των παραμυθιών, ενώ σ' ένα τρίτο επίπεδο πάπιες μετεωρίζονται στον ουρανό.

Νομίζω ότι ο παιγνιώδης χαρακτήρας των έργων του Βάζου είναι κάτι παραπάνω από εμφανής. Υπάρχει μια Pop Art διάθεση που θυμίζει Ενσόρ περισσότερο και λιγότερο Μπός.

Στο έργο του «Alexandra von Haido» το παράλογο παρουσιάζεται με τελείως φυσιολογικό τρόπο. Το γυμνό κορμί της νύφης καλύπτεται από το ύφασμα ενός νυφικού, δίνοντας μια αίσθηση εκτοπλασματικής πραγματικότητας. Η νύφη έχει πρόσωπο κυνός.

Αυτό δεν πρέπει να εκπλήσσει τον επισκέπτη αφού οι Αιγυπτιακοί θεοί αναπαρίστανται με το κεφάλι κάποιου ζώου, επαναλαμβάνοντας το «θείο» του έρωτα ή και κάποιες φορές τα ζώωδη

ένστικτα των ανθρώπων.

Το κεφάλι σκύλου συμβολίζει μία πιστή αγάπη και φιλία αληθινή.

Στον πίνακα «Politically correct» συναντούμε μία σκηνή σαδομαζοχιστικού παιχνιδιού. Ο άνδρας παρουσιάζεται με ρόζ δέρμα, κεφάλι λαγού, γυμνός και στο στήθος να έχει μία τρύπα με μορφή καρδιάς.

Γιατί ρόζ; Οι άνδρες φλέγονται από τις σεξουαλικές τους επιθυμίες.

Γιατί κεφάλι λαγού; Οι άνδρες πολλάκις αποποιούνται των συζυγικών τους υποχρεώσεων ή φοβούνται να δεσμευθούν με μία γυναίκα.

Γιατί η τρύπα στο στήθος του έχει μορφή καρδιάς; Οι άνδρες χρησιμοποιούν την λογική τους περισσότερο και λιγότερο το συναίσθημα ή την καρδιά. Υπάρχει όμως και η ερμηνεία του άνδρα που έχει λαβωθεί από μία γυναίκα.

Η πράσινη άρκτος στον πίνακα του βάθους αποτελεί ένα ακόμη λογικό παράδοξο στην ζωγραφική του Βάζου. Ίσως αποτελεί ένα αντιστάθμισμα δύναμης στην σύνθεση του πίνακα, αφού ο άνδρας παρουσιάζεται ως άθυρμα της γυναικός με το μαστίγιο και την αντισφουξιογόνο μάσκα.

Γιατί η γυναίκα φοράει τέτοιου είδους μάσκα;

Διότι είναι νοσηρό ένας άνδρας να εκθηλύνεται και μια γυναίκα να τον καταδυναστεύει.

Μεγάλη εντύπωση προκαλεί το έπιπλο στο βάθος. Στην κορυφή υπάρχει το μάτι που εποπτεύει τα πάντα και το συναντάμε συνήθως στο δολάριο από την κορυφή μιάς πυραμίδας.

Στο κατώτερο επίπεδο υπάρχει το σύμβολο μάλιστα του δολαρίου, στο ενδιάμεσο το σφυροδρέπανο των κομμουνιστών και στο ανώτερο το φαλλικό σύμβολο.

Το χρήμα, τα ιδεολογικά συστήματα και το σεξ σε ιεράρχηση κυβερνούν τον κόσμο και το μάτι που προϊστάται τα ελέγχει (η Ανωτάτη Αρχή;)

Τ' ανοικτά παραπετάσματα εντείνουν την θεατρικότητα του έργου.

Οι ρόζ λωρίδες δημιουργούν την αίσθηση των παρασίτων όταν παρακολουθούμε κανάλια στην τηλεόραση.

Πρόκειται για ένα live event ή είναι προκατασκευασμένο και σε τεχνητές συνθήκες με σκοπό να ερεθίσει το μάτι; Δύσκολο να το απαντήσει κάποιος.

Η πάπια που βρίσκεται ανάμεσα στα πόδια της γυναίκας είναι πιθανώς ο σύζυγός της που παρακολουθεί μετά ηδονής το θέαμα.

Ο καλλιτέχνης θέτει και το ζήτημα της ηδονοβλεψίας.

Στον πίνακά του «Χωρίς τίτλο» μία γυναίκα αμέριμνη είναι στην πολυθρόνα της όπως δείχνει η κίνηση του χεριού της, ενώ το άλλο μοιάζει να έχει μορφή ζώου ή να είναι σπασμένο.

Στο δάπεδο ο κροκόδειλος δημιουργεί την αίσθηση κινδύνου και αυτό έρχεται σε αντινομία με την άνετη στάση της καθήμενης γυναίκας.

Ένας κίνδυνος άνευ σημασίας ; Ίσως... Ο έρωτας όμως περικλείει και την περιπέτεια στον εσωτερικό του πυρήνα.

Μία περιπέτεια ανέξοδη και ενίοτε ανώδυνη. Ίσως έτσι εξηγείται η απάθεια της γυναίκός.

Ένας πράσινος λαγός και ένας σκύλος δείχνουν να πλαισιώνουν την κουλουριασμένη μορφή που δείχνει ν' αγνοεί τον κίνδυνο που την διατρέχει.

Πολλοί νέοι μετά από ερωτικές απογοητεύσεις αυτοκτονούν ή δεν ενδιαφέρονται να συνεχίζουν να ζούνε.

Το κάτω μέρος του πίνακα μου θυμίζει τεχνοτροπία Κλίμτ.

Από το σιντριβάνι μοιάζει να ξεπηδούν δύο αγγελικές μορφές με σκαιώδη χαρακτηριστικά προσώπου, δημιουργώντας ένα ανόσιο θρησκευτικό κλίμα αφού θυμίζουν ήρωες – εξωγήινους από την ταινία «Mars Attack».

Το περίγραμμα της σύνθεσης δείχνει ν' αφορά σκηνικό κάποιας εκκλησίας με τρούλο και κλίτη.

Ο λαγός που είναι πράσινος με την καρδιά υποδηλώνει μία πολύτιμη ελπιδαφόρο αγάπη, ενώ ο σκύλος έναν έμπιστο φίλο που νοιάζεται και συμπάσχει με την κουλουριασμένη μορφή.

Στο background υπάρχουν 2 έλατα: ένα πράσινο και ένα πορφυρό που μοιάζει να χάνεται στον χρυσό αιθέρα.

Το πάθος σβήνει μα η ελπίδα παραμένει.

Αγγελοῦδια αιωρούνται στον ουρανό και μας θυμίζουν τους ερωτιδεῖς με τα τόξα του Ραφαήλ στον «Θρίαμβο της Γαλάτειας» τοιχογραφία του ανακτόρου Κίτζι στην Ρώμη.

Παράλληλως όμως θυμίζει αυτή η σκηνή διαπάλη ωαρίων και σπερματοζωαρίων σε σύλληψη βρέφους από μία πιό μακρινή προοπτική.

Στον πίνακα «Ορέστη» παρατηρούμε σ' έναν χώρο που μοιάζει με εργοστάσιο και έχει δάπεδο σκακιού, ένα ποντίκι σε πρώτο πλάνο να παιχνιδίζει μπροστά στον Εσταυρωμένο Χριστό.

Δύο ζευγάρια ανθρώπων παρακολουθούν το σκηνικό. Άνθρωποι όμως με κεφάλια ζώων: ενός αλόγου, ενός παπαγάλου, ενός τράγου και μίας χήνας. Αυτά τα δύο ζευγάρια δημιουργούν μία αντίθεση χρωμάτων: πορτοκαλί και κόκκινο (θερμά χρώματα)· πράσινο και μώβ (ψυχρά χρώματα).

Παιχνίδια κείμενα στο δάπεδο μας υπενθυμίζουν ότι ο έρωτας αγαπά τα παιχνιδίσματα.

Σε δεύτερο επίπεδο μία ολόγυμνη γυναίκα ψηλαφεί τα στήθη της, ενώ ένας ανηφορικός δρόμος εκσπερματώνει τα μέρη του επάνω της δημιουργώντας μία απόκοσμη αλληγορία.

Η κορύφωση στον έρωτα είναι ένα ταξίδι δίχως τέλος ή αρχή;

Ή μήπως η απόλαυση που ένα γυναικείο κορμί προσφέρει, διαλύει κάθε πιθανότητα ανάβασης στον δύσκολο στόχο; Μήπως ο έρωσ είναι μία κίβδηλη θυσία γι' αυτό ο Χριστός μοιάζει να έχει ξεπηδήσει από τις Αποκριές;

Μήπως ο έρωσ είναι ένα τρωκτικό που καταστρέφει τον εαυτό του όπως το ποντίκι στο πρώτο πλάνο;

Ηχητικά και αν κάνουμε αναγραμματισμό ο τίτλος «Ορέστης» μας οδηγεί στο «Έρωσ τις» = Κάποιος έρωτας.

Άλλο ένα λογοπαίγνιο του Βάζου λαμβάνει χώρα ασυζητητί σε αυτό τον πίνακα.

Στο έργο του που φέρει ως τίτλο ένα στίχο ποιήματος του Καρυωτάκη (1896-1928) η κεντρική μορφή παρουσιάζεται ως το Άγαλμα της Ελευθερίας ενδυόμενη την αμερικανική σημαία.

Ως αποκύημα της ιδεολογίας των Αμερικάνων ξεπηδάει το άγαλμα με τα στεφάνι της νίκης και τα φτερά του αγγέλου, απρόσωπο και βουτηγμένο στο αίμα.

Ο Καρυωτάκης σ' ένα ποιήμά του μιλούσε για το Φώς της Ελευθερίας που καίει τους λαούς καυτηριάζοντας την αμερικανική πολιτική.

Την σκέψη του ποιητή ο Βάζος την αποτυπώνει με ζωγραφικό τρόπο.

Σ' ένα δεύτερο επίπεδο υπάρχει το σκηνικό ενός αυτοκινητικού ατυχήματος.

Στο κέντρο της σύνθεσης δεσπόζει στο βαπτιστήριο ο μικρός Χριστός που τον δορυφορούν γυμνές γυναίκες με κεφάλια ζώων (ελέφαντας, πάπια, Mickey Mouse).

Μάλιστα μία εξ' αυτών έχει τον ρόλο του Ιωάννη του Βαπτιστή.

Νεκροκεφαλές αποτυπώνονται στο κάτω μέρος της σύνθεσης, υπονοώντας τις πολεμικές ενέργειες του Χριστιανισμού εις τους αιώνες (βλέπε Σταυροφορίες).

Βρίσκω αρκετές ομοιότητες με την «Δευτέρα Παρουσία» του Μιχαήλ Αγγέλου στην Καπέλλα Σιξτίνα, ιδιαίτερος ως προς την διάταξη των γυναικείων μορφών στον χώρο.

Τα δένδρα είναι γυμνά στο background ως οινός της Σταύρωσης του Χριστού και πένθους.

Η διάταξη των γυναικών και η τυπολογία τους παραπέμπουν και στο «Όραμα του Αγίου Ιωάννη» του El Greco (1541-1614).

Ένας βασιλιάς με στέμμα αποστρέφει το βλέμμα του από τον χώρο δράσης και μας κοιτάζει κατάματα.

Υπαινιγμός για τις λεγόμενες βασιλείες «Ελέω Θεού» που καταδυνάστευσαν τους λαούς για αιώνες.

Στο βάθος λοιπόν η ευρωπαϊκή αποικιοκρατία που μέσω του χριστιανισμού προσπάθησε να επιβληθεί και τώρα δүйει, ενώ στο πρώτο πλάνο η αμερικανική ιμπεριαλιστική πολιτική που έχει ανατείλει και βρίσκεται στην ακμή της.

Τα ποντίκια είτε στο δάπεδο είτε στα κλαδιά είναι όσοι επιβουλεύονται αυτή την δύναμη.

Νομίζω ότι σε γενικές γραμμές υπάρχει μία χιουμοριστική διάθεση που υποσκάπτει τον πλουτώνιο χαρακτήρα των έργων του καλλιτέχνη.

Στο «Politically Correct» και στο «Άτιτλο» παρατηρώ τομές και διαμερισμό των πινάκων σε 6 ισότιμα μέρη.

Τα έντονα χρώματα προσελκύουν το μάτι και τα μηνύματά τους πολλούς ιστορικούς τέχνης και συλλέκτες.